

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvenredni nedelji in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Neprijetna paralela.

Gotovo je, da bi madjarska falzifikatorska afeta že prvi dan mirno zaspala, da ni bila Francije, ki je to preprečila. In ravno tako bi bila pokopana tudi najbolj težka odkritja, če ni kdorkoli skrbel, da se niso mogla potlačiti. To je izkušnja vseh afer in tudi naše slovenske afere so to dokazale.

Povojni čas tudi nam Slovincem ni prihranil sličnih umazanih afer. Niso bile sicer naše afere tako grandiozne v zasnovi ko madjarska falzifikatorska afeta in tudi ne tako velike po posledicah, toda za naše slovenske razmere več ko zadostne in tako izredne, da bi morala vsa javnost v svetem ogorčenju doseči njih razčiščenje.

Toda naša javnost se ni zganila in ni nastopila kakor francoska vlada in zato so slovenske afere zaspale v pozabljenju.

Ampak ne za vedno, ker spomin na nje je še živ in prej ali slej bo tudi oživel. In bilo bi čudno, če ne bi oživel, ker godile so se hude stvari, kakršnih še ni doživel slovenski narod v svoji povestnici.

Izihotapljali so se cekini, vihhotapljali so se avstrijski bankovci, žigosani in ne-žigosani. In ker nežigosanih sploh ni bilo, mogoče več kolkovati, so se ponarejali žigi in tako je tudi v tem cizru upravičena paralela z madjarsko ponarejevalsko afero. Zlasti slaven je bil žig »Kotarska oblast Celje«, ker z njim so se morali seznaniti tudi nekateri Vojvodinci, katerim so bili bankovci s tem žigom razveljavljeni.

Ker ni nobena stvar tako skrita, da ne bi kdaj postala čista, tako se je tudi o tej stvari marsikaj izvedelo. Tako pri mejnih oblastvih, ko tudi pri oblastvih v mestih. In o vsem tem se je tudi že marsikaj napisalo, toda prav na dan stvar le ni prišla vsled narobe gorečnosti nekaterih poklicanih faktorjev in pa vsled javnosti, ki je pozabila, da vsaka afeta zaspi, če kdo ne skrbi za njeno razčiščenje.

V lanskem volilnem boju se je o tej stvari tudi že javno govorilo in sicer na shodih v Hotedršici in na Blokah. Neki čudežen recept pa je vzel glavni priči zgovornost in tako je stvar zopet zaspala.

Toda ne bi smela zaspati, če nečemo, da se take afere ne ponove. Zlasti pa ne smejo zaspati take afere, kadar udeleženci afer mislijo, da se jim na javnost ni treba ozirati in da smejo kljub aferam, ki jih imajo na vesti, posegati v javno življenje. In to dejstvo je vzrok, da ne more ugasniti spomin na te afere in da tudi ugasniti ne sme, ker v stalni nevarnosti smo, da slične afere ponovno doživimo.

Javnost pa naj prevdara tudi sledeče: Največja slovenska afeta je ostala nerazčiščena, ali se sme potem ljudi, ki so zakrivali samo majhno aferico, sploh preganjati?

In še ena stvar je čudna in treba jo omeniti. O vseh teh stvareh se je svoje dni zelo mnogo govorilo in tudi pisalo in nihče od prizadetih ni čutil potrebo, da sam zahteva preiskavo in nobena oblast ni smatrala za potrebno, da bi se za stvar zanimala. Šlo je pa za milijone državnega in privatnega imetja.

Zlo je, kadar zadene kako deželo nečedna afeta. Toda neprimerno večje zlo je, kadar nima dežela tega poguma, da bi stvar razjasnila, temveč jo skuša iz napačne sramežljivosti ali pa zveze s prizadetimi potlačiti.

Madjarsko je zadelo to večje zlo in sramota za Madjarsko se je pravzaprav

Popolen neuspeh dr. Stojadinovića v Parizu.

FRANCOSKA VLADA BO PROTESTIRALA.

Pariz, 16. januarja. List levičarskega bloka »L'Oeuvre« prinaša članek povodom bivanja našega ministra financ dr. Stojadinovića v Parizu. V tem članku je rečeno, da se Francija ne brani izpolniti svojih obveznosti in ima zato pravico, da zahteva isto tudi od svojih dolžnikov. Srbija je pred vojno najela posojila v francoskih frankih in ti dolгови se morajo tudi regulirati. Sicer pa je srbska vlada izrecno obljubila Franciji, da bo vračala v zlati valuti vsa predvojna v Franciji napravljena posojila ali vsaj en del, in to pred odhodom delegacije v Washington, kateri je poverjena ureditev dolgov v Združenih državah. Izgleda, da so bile dane prav precizne instrukcije voditelju te delegacije finančnemu ministru dr. Stojadinoviću, ki bi se zaradi tega bil moral muditi vsaj deset dni v Parizu pred svojim odhodom v Newyork. V nasprotju s pričakovanjem francoske vlade ni dr. Stojadinović napravil utisa, da polaga na to vprašanje vso važnost, ki jo vprašanje zasluži in niti ni hotel priti v stik s predstavniki odbora za zaščito lastnikov obveznic o inozemskih posojilih. Tako je prišel trenutek njegovega odhoda in on ni imel časa, da se kakorkoli odloči. Omejil se je na izjavo, da se bo bavil vnovič s tem vprašanjem po svojem po-

vratku iz Newyorka. Pristavil je, da je način ureditve, na katerega so pristali tako francoska vlada kakor tudi predstavniki imetnikov obveznic, absolutno prelovan in je kot protipredlog označil številko, ki je nedostojna tako onih, katerim jo nudi, kakor tudi tako velike države, kakor je sedaj Srbija. Mi se nadejamo, da bo francoska vlada vložila pri srbski vladi v Beogradu najenergičnejši protest proti dr. Stojadinoviću.

Srbski narod ne sme pozabiti, da se ima za svoj sedanjí ugodni razvoj največ zahvaliti finančni in moralni podpori, ki jo je v obilni meri užival med vojno. Francoska vojska je sprejela ostanke srbske vojske in jih na novo usposobila v trenutku, ko bi bila Srbija brez njene pomoči morala obupati nad svojo usodo. Sedaj, ko je položaj Srbije ugoden, mora ona izpolniti svoje obveznosti napram prijateljem, ki se še niso rešili povojnih težav. Glede na to smo prepričani, da se srbska vlada ne bo hotela solidarizirati z onim, ki mu je poverila zastopstvo v tem poslu in da bo tako dala zadoščenje francoskemu javnemu mnenju. Prepričani smo, da se bo napaka, ki jo je zagrešil dr. Stojadinović v Parizu, prav kmalu popravila.

JUTARNJI LIST PROTI FINANČNEMU MINISTRU.

Zagreb, 16. januarja. Današnji »Jutarnji list« piše o prihodnjem budžetu med drugim tole: Razgovori v Ameriki za ureditev vojnega dolga so bolj formalne narave in pri teh razgovorih bi mogel biti kot vodilna osebnost tudi kdo drugi in ne ravno finančni minister v času, ko se razpravlja vprašanje budžeta. Sedanjí proračun je nerealen in nemogoč. Po mnenju strokovnjakov bi moral naš proračun znašati največ 8 do 9 milijard. Restrikcija budžeta bi se dala izvesti z znižanjem osebnih in materijelnih izdatkov. Kot materijelni izdatki se smatrajo izdatki za nabave, všteti tudi nabave za vojsko. S sedanjo administracijo se podražujejo nabave za 25 do 50 odstotkov. Tako postopanje pomeni ruino države. Iz proračuna bi bilo treba odstraniti investicije, a posestva in podjetja, ki so v državni upravi, ali prodati ali pa jih izročiti v privatno eksploatacijo. Na ta način bi se znižal proračun na 8 do 9 milijard.

VOJAŠKA KONTROLA MADJARSKE BO POVEČANA.

Beograd, 16. januarja. »Češko Slovo« javlja: Pred odkritjem falzifikatorske afere v Budimpešti so bile izmenjane med madjarsko vlado in zavezniški note o vojaški razorožitvi Madjarske. List pravi nadalje, da bo na Madjarskem ojačena vojaška kontrola, da se morejo izvesti vse odredbe trianonske pogodbe.

POŠTNA HRANILNICA JE FINANSIRALA PONAREJANJE BANKOVCEV.

Budimpešta, 16. januarja. Včeraj sta bila pencevno zaslišana škof Zadravetz in bivši direktor poštne hranilnice Baros,

začela tedaj, ko se je skušalo afero potlačiti, ne pa tedaj, ko je afeta nastala.

Nobene potrebe ni, da bi Slovenija sledila madjarskemu primeru in zato se morajo razčistiti tudi stari računi, pa vsekakor, če bo koga zabolelo.

Toda blagor celote predvsem!

ker se je v teku preiskave dognalo, da je poštna hranilnica dajala večje kredite nelegalnim članom falzifikatorske tolpe.

DIKTATURA PANGALOSA NEVZDRŽNA.

London, 16. januarja. Po vesteh iz Aten je notranji položaj v Grčiji jako nesiguren. Kljub strogim odredbam Pangalosovim je diktatura nevzdržna. »Daily Mail« poroča, da namerava Pangalos izdati zakonski dekret, s katerim bi se vsem dosedanjim poslancem vzela pasivna volilna pravica za volitve v parlament. Na ta način upa Pangalos, da bo spravil v parlament samo svoje pristaše. Temu poskusu Pangalos se protivijo vse parlamentarne stranke, zato ni izključena možnost, da pride v deželi do nemirov. Po informacijah »Westminster Gazette« se grški diktator pripravlja na to, da restavrira monarhijo in da postavi na grški prestol prince Andreja, brata pokojnega kralja Konstantina. Pri tem se nadeja, da ga bo v vsem podpirala tudi angleška vlada, ker je princ Andrej v sorodstvu z angleško kraljevsko hišo. »Westminster Gazette« glede na to vest izraža dvome, da bi bila angleška vlada voljna podpirati Pangalosa, ki bi se utegnil, samo da okrepi svoj prestiž, spustiti tudi v kake vojne pustolovščine. Na Pangalosome bojaželjne cilje so že prav odkrito opozarjali bolgarski in turški listi. »Westminster Gazette« zaradi tega izraža bojazen, da bi v Grčiji moglo priti do novih težkih pretresljajev in meni, da se bo moral stari Venizelos še enkrat vrniti v Grčijo, da reši svojo domovino.

Z BEOGRADOM PRETRGANE TELEFONSKE ZVEZE.

Ljubljana, 16. januarja. Radi mnoge- gne snega, ki je zapadel to noč, so pokvarjene vse telefonske proge z Beogradom. Brzojavne proge, ki so jih bili nekaj popravili, so zopet pokvarjene, tako da ni bila mogoča nobena niti brzojavna, niti telefonska zveza z Beogradom.

Somunske simptome za Karla.

Bukarešta, 16. januarja. V Rumuniji je zaradi odpovedi prestolonaslednika Karla uvedena cenzura v brzojavu in telefonu. Na Erdeljskem je pri vseh listih uvedena preventivna cenzura. Minister notranjih del je izjavil predstavnikom tiska v imenu ministrskega predsednika, da bo uvedel, ako bodo listi še nadalje zastopali stališče princa Karla, najstrožje preventivno cenzuro v celi državi. Zapretil jim je, da bodo po potrebi ustavljeni vsi listi, ki se zavzemajo za princa Karla.

RUMUNSKI GENERALI ZA KARLA.

London, 15. januarja. »Morning Post« je prejel brzojavko z madjarske meje, v kateri se trdi, da so bile v Rumuniji prirejene manifestacije v korist princa Karla. V zvezi s tem je prišlo do nemirov v vojski in je 35 generalov zaprosilo za odpust iz službe, da tako manifestirajo svoje simpatije za Karla.

Kako resno je gibanje za princa Karla, se vidi iz tega, da je v šestih pokrajinskih oblasteh proglašen preki sod.

TUDI BERLINSKI POSLANIK KANYA KOMPROMITIRAN.

Pariz, 15. januarja. Dopisnik »Matina« iz Haaga sporoča, da je bil najden pri Jankovichu dnevnik, v katerega je zabeleževal vse važnejše dogodke. Tako je zabeležil svoje sestanke z Windischgraetzom in Nadossyjem. Iz beležk se vidi, da je kompromitiran tudi berlinski madjarski poslanik Kanya. Nadossy je pisal o aferi Kanyi, nakar je Kanya posređeval, da je dobil Jankovich diplomatski potni list. »Matin« dalje trdi, da je Mussolini izjavil, da ni nikdar govoril z Albrechtom. Dični madjarski bodoči

BRIAND PROTI LEVIČARJEM.

Pariz, 16. januarja. Po glasovanju v finančni komisiji poslanske zbornice je Briand sklenil, odločno nastopiti proti prizadevanju levičarjev, ki hočejo, da prodre v parlamentu njihov finančni načrt, katerega so izdelali strokovnjaki levičarskega kartela. Briand bo z vprašanjem Doumerovega finančnega načrta vezal zaupnico. Pričakujejo, da pride na današnji seji poslanske zbornice do odločilnega spopada med vlado in levičarji, ki se oddvojeni od socialistov. Če bi poslanska zbornica izglasovala levičarski finančni načrt, bo Briandova vlada podala ostavko. V nasprotnem primeru izstopijo radikalnosocialistični ministri iz vlade. Briand računa s podporo vseh desničarskih skupin.

NOVA AVSTRIJSKA VLADA.

Dunaj, 16. januarja. Včeraj je bila v parlamentu izvoljena nova avstrijska vlada z 80 glasovi krščanskih socialistov in pangermanov proti 53 glasovom demokratov in socialistov. Kabinet je ostal v glavnem neizpremenjen; le zunanje posle je prevzel kancelar dr. Ramek, a na mesto dr. Ahrerja kot finančnega ministra je prišel Kollmann, dr. Ahrer sam pa je prevzel ministrstvo za poljedelstvo.

USODA RUDARJEV.

Newyork, 16. januarja. Pri eksploziji v rudniku Farmington v Virginiji je bilo zasutih 38 rudarjev. Število žrtev pri rudarski katastrofi v Wilburtonu znaša do sedaj 92 mrtvih rudarjev. Reševalna akcija je jako otežkočena zaradi požara, ki se širi v rudniku.

tete in cene samo priporoča!

V soglasju s formalnim videzom razum-
vanja in transplantacije modernih strembe-
je bila igralska zasedba in interpretaci-
je. Med dvema skupinama statistik je Henr
IV. (g. Rogoz) neutrudljivo dokazoval, da
igramo teater. Po sporočilih so bili povse-
v zadregah za igralca, ki bi ustvaril Henr

Ko preberemo knjigo, bomo videli, da so drobnješe analizirali Pirandellovo delo po njem uprizoritve; vedno bomo pa radovedni na stališče G. Sesta, kar se te in drugih njegovih režij tiče in na njegovo mnenje, kaj bi bila Obločnica, ki se rojeva slabša od oskuljene sirote Henrika, kakršnega nam je dal zaužiti?

Madjarska vlada organizira irredentistično armado za vpad v sosedne zemlje.

IZ INTERPELACIJE AVSTRIJSKIH SOCIALNIH DEMOKRATOV. DOKUMENTARNO DOKAZANA KRIVDA MADJARSKE VLADE. — KAJ PRAVI NAŠA VLADE?

V četrtek je vložil posl. dr. Julius Deutseh po naročilu socialno demokratičnega kluba na avstrijsko vlado interpelacijo, ki bi morala biti vložena tudi v vseh parlamentih Male antante. Zakaj v tej interpelaciji je — dokumentarno dokazano, da organizira madjarska vlada irredentistično armado za vpad v sosedne zemlje in po tej interpelaciji ne more biti nobenega dvoma, da tvegajo države Male antante svoj obstoj, če z vso energijo ne nastopijo proti bandi, ki se imenuje madjarska vlada. Zlasti pa je to potrebno sedaj, ko je falzifikatorska alera vsemu svetu razkrila, kakšni ljudje da so stebel madjarske vlade in po kakšnih sredstvih segajo ti ljudje, samo da bi napolnili svoje žepa.

Pričakujemo, da bodo vsaj slovenski poslanci storili svojo dolžnost in podprli interpelacijo avstrijskih socialnih demokratov s slično interpelacijo v beograjski skupščini.

IZ URADNIH DOKUMENTOV.

Gradišćanska deželna vlada sporoča dunajski vladi pod številko V. 189.1925, z dne 3. februarja 1925 o organizaciji »Leventec«. Je to mladinska organizacija za telesno vzgojo, ki pa je čisto vojaško organizirana in obvezna za vse mladeniče od 14. do 21. leta.

»Leventec« je bila osnovana s posebnim zakonom. Vsak komitat ima svojo organizacijo in vsak komitat jo mora vzdrževati z lastnimi sredstvi. Tudi to je določeno z zakonom.

Voditelji posameznih organizacij so sami oficirji aktivne in rezervne vojske. Njim pomagajo podoficirji. Ustroj je popolnoma vojaški in po zakonu je predpisano, da se vzgaja mladina v vojaškem duhu in v zmislu veliko madjarske misli. »Leventec« je torej čisto irredentistična organizacija, ustanovljena z zakonom.

To se tudi javno priznava in list »Soproni Hirlap« z dne 6. decembra 1924 piše v ocliku za organizacijo »Leventec«: »rožljivi, deloma je napol civilizirani naši sosedje (domišljavost Madjarov torej ni majhna) so dosegli svoj cilj; dva tretjina naše ljube domovine so ugrabili... Pristli smo do točke, ko ne moremo ostati nedelavni. Če hočemo svoj narod ohraniti in ga zopet združiti in dobiti to, kar smo izgubili, potem ne sme biti nega telesa samo priprosto sportno vprašanje.« Irredentističen cilj »Leventec« je v tem odkrito priznan.

Vsi mladeniči morajo na nabor in nato se pridele organizaciji »Leventec«, ki odgovarja jo docela crnovojniškimi vojaškimi formacijam.

VEZBA Z GROZJEM.

V drugem dokumentu gradišćanske deželne vlade (Z. V. 431.1925, z dne 2. III. 1925) se med drugim sporoča:

Obuka pri »Leventec« je čisto vojaška. Po točne in točne vezbe se izvajajo z mladeniči, ki se morajo vezbati tudi v rabi orožja. Vse te vezbe se izvajajo z vso vztrajnostjo. Kdor izostane od vezbe, je strogo kaznovan. Posebna odredba velikega župana določa, da stariši osebno odgovarjajo za udeležbo otrok pri vezbah. Kdor se še ni udeležil vezbe, se privede k vezbi z orožniško asistenco.

Ustanavljajo se razna sportna društva, da se prikrije pravi namen teh organizacij. Kot voditelji tudi nogometnih društev pa se imenujejo od oblasti orožniki.

GLEDALCI SE KAZNUJEJO.

Avstrijska žandarmerijska postaja v Eisenstadtu poroča pod E. Nr. 4 res. ad 11. 5. 1925: Pristop k »Leventec« se izsiljuje pod ugrozo kazni... Kdor ne pristopi, se kaznuje z globo 60.000 kron in ev. 3—4 dni zapora. Z bobnanjem (oocajen način razglasjanja uradnih naznanil) se razglasa, da se gledanje vezb prepoveduje in neudeleženi gledalci kaznujejo z globo do 100.000 kron.

Kdor je prejel zemljo za junake (pod tem naslovom se deli na Madjarskem odlikovanim vojakom zemlja, ki spada pod agrarno reformo) izgubi to zemljo, če ne podpira »Leventec«.

Georges: Mrcvarstvo.

Nekdo mi je očitil, da so moji nazori o slovenščini konservativni in da bi se, če bi bilo po mojem, pisal tak jezik, kakor se je v Bleiweisovi dobi. Kakor da bi bil jezik slovenskega naroda takrat drugačen nego je danes! Pa je prav tak kakor sedaj, samo da je bilo takrat prav tako malo ljudi, ki so ga znali pisati, kakor jih je danes in da v tistih časih večina drvela za tistimi ljudmi, ki jezik niso znali pisati, kakor drvi v naših časih tudi. Saj je znano, da je imel Koseski prednost pred Prešernom in da je imel Fran Levstik hude boje, preden je predril s svojimi nazori, ki so bili na las podobni mojim in še koga drugega. Pravila jezika so stalna in se izpreminjajo silno počasi, a nikoli ne brez nujne potrebe. In tako je tudi prav in naravno. Kajti je ustaljen jezik ima odprnost in asimilacijsko zmoglost. Vzglede v zgodovini ne manjka. Madjari so bili že skoraj izginili, a pogledjmo jih danes. Koliko milijonov drugih narodov so si asimilirali. Pa ni treba misliti, da je bilo temu vzrok samo nasilje. Pogledjmo dalje tudi Rumune. Rumunščina, ki so jo še ne pred sto leti pisali s cirilico, je imela skoraj polovico slovenskih besedi tudi v književnem jeziku. In danes? Danes je rumunščina res romanski jezik. Seveda je politična samostalnost največjega pomena. Slovenci pa se nismo vsi v svoji državi. Od nas pa, kar nas je v Jugoslaviji, je največ odvisno, ali bodo Slovenci, ki so še izven naših mej, vzdržali potujočevalni naval ali ne.

OROŽNIKI SE VOJASKO IZVEŽBAJO ZA »LEVENTEC«, INDUSTRIJA PA JO MORA VZDRŽEVATI.

Gradišćanska deželna vlada poroča pod Z. V. 431.13—1925 z dne 25. V. 1925 dunajski vladi:

Orožniško moštvo mora obiskovati večmešne tečaje za sport in telesno vzgojo. Po dovršenem tečaju prevzamejo orožniki vodstvo v posameznih društvih in skupinah Levente.

Stroške za vzdrževanje odsekov in društev Levente morajo nositi industrijska podjetja. Vsako podjetje, ki ima preko 100 nastavljen- cev, mora plačati vse stroške za telovadno (pravilno vojaško) vzgojo svojih nameščen- cev.

Tovarna za kose v St. Gotthardu je po zakonitih določilih dolžna letno plačati za Levente 20.000.000 kron. Enako ostale tovarne. Sportne prostore morajo zgraditi občine na lastne stroške.

Vsi mladeniči od 14. do 21. leta morajo služiti, če so bili potrjeni v Leventi. Vsi moški od 21. do 45. leta pa v požarnih brambah, ki pa so čisto vojaško organizirane in povelje- vane od imenovanih oficirjev. Kdor se temu ne bi pokoril, bo strogo kaznovan.

Levente društva se dele v roje, vode in kompanije, čisto v skladu s prejšnjimi črno- vojniškimi predpisi.

CILJ: ZOPETNA PRIDOBITEV VSEH IZGUBLJENIH POKRAJIN.

Delovanje Levente obstoji v neprestani propagandi misli o zopetni pridobitvi izgubljenih pokrajin. V ta namen je osnovana posebna poročevalska služba in pošiljajo se spioni in agenti po skrivnih potih v sosedne dežele. Zlasti v Gradišćansko in na Stajersko (naše Prekmurje). Ti agenti imajo naloge, da širijo razne vznemirjujoče vesti, kako da pride s pomočjo Italije vse to zopet pod Madjarsko, kako da bo Avstrija razdeljena in slično. Seveda imajo ti agenti tudi naloge, da širijo nezadovoljstvo.

VEZBA Z ROČNIH BOMBAMI IN STROJNICAMI.

Madjarska carinska straža — večinoma samo podoficirji — se vezba v metanju ročnih granat ter v streljanju s strojnicami. Na ta način so carinski stražniki usposobljeni, da takoj prevzamejo komando vodov in rojev.

Vse te vojaške formacije Madjarske — pravi dalje avstrijsko poročilo — opravčujejo k sumu, da Madjarska samo čaka na ugoden trenutek, ko bo mogla z napadom presenetiti svoje sosedje.

Članji Levente se vezbajo po vojaškem vzoru (ekserciranje in strejne vaje na vojaškem strelišču) in sicer pod komando in v prisotnosti aktivnih oficirjev in podoficirjev.

URADEN RAZGLAS LEVENTE. Razglas!

Glasom odredbe namestnika velikega župana se opozarjajo stariši, da morajo otroci obveznikov Levente v starosti od 13 do 21 let priti vsako nedeljo od 2. do 4. ure k vajam za telesno vezbo. Stariši, ki tej naredbi ne bi zadostili, se kaznujejo z globo od 250.000 do 500.000 kron. Obvezniki Levente, ki bi se vezbam odtegnili, bodo privedeni po orožni- kih.

Albertkazmer, dne 13. junija 1925.

A Kazmér — Jessemajor Levente — Egyesulete.

PRISEGA IRREDENTISTIČNI MISLI.

Iz poročila deželnega orožniškega povelj- stva za Gradišćansko (E. Nr. 26 res. z dne 7. sept. 1925):

Dne 6. t. m. je bila v madjarski manjši občini Pinkarnindszent slavnost tamošnje, iz 36 članov obstoječe uniformirane Levente organizacije s sporedom, ki je razviden iz priloženega slavnostnega sporeda.

Istega dne se je izvršila tudi zaprisega vseh društvenih članov, da bodo delovali za obnovitev kraljevine v nekdanjem obsegu in da so pripravljeni za ta cilj dati tudi življenje. Pri tem so se pele razne irredentistične pes- mi.

Res je, da slovenščina še ni na takem vrhuncu, kakor so jeziki velikih narodov, temveč se še razvija. Koliko nam manjka še izrazov za razne pojme! Toda to se bo še vse napravilo. Res je, da smo pri tem še nave- zani na jezike drugih narodov, predvsem na nemščino. Res je pa tudi, da se delamo od nemščine bolj odvisne, nego je treba, toda tudi to bo minilo in prišli bodo časi, ko bo- mo delali nove izraze za nove pojme iz moči svojega jezika. Pravzaprav se je to že za- delo, a je le prav malo vidno, zakaj silno red- ki so tisti, ki so za tako delo sposobni. Da se pa tako delo pospeši, bi morali imeti vi- den forum, ki bi ga neizprosno nadzoroval in kamor bi se vsakdo lahko obrnil za svet. Dolder kaj podobnega ne bomo imeli, bo vsak šušmaril po svoje in koval besede, ki so zo- per vsa miselna in jezikovna pravila. Na ta način ne bomo nikdar dobili poštene in do- sledne terminologije, temveč le po pasje slab nadomestek, kjer se takoj vidi, da se z vse- močnimi besedami in obrazili izražajo vse- močiji pojmi.

Dosti pa se pri naših dela nepotrebnih no- vih besedi, ki so večinoma precej slabše ne- go dosedanje, če niso že popolnoma za nič. Za primere naj omenim upropastiiti in žlo- vepaščen. Ti dve besedi sta taki, da jih člo- vek z umetno zgornjo čeljustjo ne more brez skrbi izgovoriti, ker je upravičeno lahko v strahu, da mu zletijo zobe iz ust. Nikakor nistem zoper nove besede, toda te morajo biti točne in blagolglasne. Toda to so stvari za pesnike. Prozaični jezik pa naj nikar ne dela novih besednih tvorb, kajti kdo se bo takega jezika užil, ki človek ne ve, če ga bo jutri še

»PODPISANI OD NAJVIŠJIH VLADNIH MEST...«

Iz izčrpnega poročila gradišćanske deželne vlade (Zl. V. — 1511/52, z dne 8. okt. 1925) zveznemu kancelarju:

... Iz številnih drugih poročil, iz časopisnih vesti tuzemstva in inozemstva in ne na konec iz lastnih opazovanj na meji, je razvidno, da je Levente zajela skoraj vse madjarsko prebi- valstvo. Podpirana od najvišjih vladnih mest, vojaške uprave, vseh uradov in oblasti, vi- soko duhovščine, meščanstva, prvih osebnosti družbe ter plemstva, se je voditeljem posre- čilo v kratkem času zgraditi novo oboroženo Madjarsko...

Svojo interpelacijo zaključuje dr. Deutseh: »Iz teh dokumentov se nedvomno vidi, da se na Madjarskem od vlade ustanavljajo in ob-

Nove industrije v Jugoslaviji.

V dunajski »Neue Freie Presse« smo čitali pred nekaj dnevi naslednji oglas:

Jugoslawischer Kaufmann wünscht in Jugoslawien eine Wirk- und Strick- warenfabrik zu errichten und sucht zu diesem Zwecke die Beteiligung eines Wiener Fabrikanten, welcher die nö- tigen Maschinen zur Vertugung stellt und die technische Leitung übernimmt. Kapital vorhanden. Briefliche Anträge unter »Jugoslawen« an Hotel Münchner- hof, Wien, VI., Mariahilferstrasse 81.

Tak način ustanavljanja novih tovarn pri nas... je že stara praksa, ki se pa ni dobro obnesla. Jugosloveni da navadno ime, tuje- vse ostalo: znanje, stroje, kapital. Ako naš človek da tudi kaj kapitala, tedaj je to go- tovo manjši del. Ako se ustanovi »zaradi lepšega« delniška družba, tedaj imajo tuje- vecino. Toda vse je narejeno tako, da imajo naši državljani navidezno večino. To pomeni, da vse podjetje ni zidano na zdravi podlagi. Nasproti oblasti je treba vzdrževati fikcijo, da je podjetje povečini jugoslovensko, v re- nici pa imajo tuji glavno besedo. Tudi ju- goslovenski odjemalci menijo, da podpirajo domače podjetje, a večina dobička gre tu- je. Mnoge industrije so pa itak pasivne, da niso zadovoljni ne tuje ne domačini; vzdržujejo jih dalje edino v nadi, da bo bolje.

Prosvod v Jugoslaviji so produkcijski stro- ški previsoki, predvsem je režijska predraga. Vse oboje je neprimerno bolj plačano nego pri enakih podjetjih v sosednjih državah. Tudi delavstvo je bolj plačano.

V pomoč take vrste industrije zahtevajo — zasebite carine. Koliko vpitja je bilo proti zadnji trgovinski pogodbi z Avstrijo, ker baje ne štiti dovolj domače industrije. Pa po krivici je bilo vse to vpitje. Med prvimi in drugimi dogovori na Dunaju so v Beo- gradu izdelali novi carinski tarifi, ki je uvoz- ne carine čudovito pognal v višino. Pa sia rekla modrijana Todorović in Savić: No, kdaj pa naj le pridejo Svabi, mi jim carine po- želji znižamo, pa bodo tudi potem višje nego so bile naše stare. — Naj so torej carinske

ZAPOSLOVANJE INOZEMCEV.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo je dobila glede izdaje uradnih potrdil inozem- cem, ki so bili zaposleni v naši državi pred 14. junijem 1922 naslednji razglas Inspekcije dela v Ljubljani:

»Na temelju predpisa § 7. Pravilnika o za- poslovanju tujih delavcev (Uradni list št. 362-108 ex 1925), ki ga je dne 24. novembra pod šte- v. »0« br. 370-IV izdal g. minister socialne politike, se pozivljajo vsi oni inozemci, ki so bili zaposleni na ozemlju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev že pred dnem 14. junija 1922. leta da vložijo pri tukajšnjem uradu prošnje v svrhu izstavitve uradnih potrdil, da se nanje odredbe § 103. Zakona o zaščiti delavcev z dne 28. II. 1922 ne nanašajo.

Obenem s pravilno (Din 25) kolkovano prošnjo treba predložiti povsem verodostojne dokaze, da so bili res zaposleni na ozemlju naše države že pred dnem 14. junija 1922. Razen tega naj predložijo tudi dokaze o svoji strokovni kvalifikaciji, o vrsti posla, ki ga opravljajo in podatke o podjetju (podjetjih) kjer so (oziroma so bili) zaposleni.

razumel. Da se te stvari godé, je krivo to, ker nimamo dobrih slovarjev, največ je pa kriva lenoba, ker še v te slovarje ne gre nihče gledat, temveč se vsak kar na svojo roko izraze izmišljuje. Najbolj žalostno je pa to, da se take reči tembolj primejo, čimboli so slabe in grde. Nihče pa tudi ne pomisli, da zna priprosti človek, ki zna samo svoj je- zik in ga torej tuja ideologija ne moti, bolj prikladen in blagodoneč izraz nego marsi- kak šolan gospod. Treba bi bilo take stvari samo zbrati. Tako imajo na primer Dolenjci in Notranjci za dele malina in žage jako čedne slovenske izraze, ki bi, mislim, teh- nikom zelo prav prišli. Toda do zdaj še ni- sem čul, da bi se bil kdo potrudil ponje.

Potem pa logika in doslednost! Vzemimo samo Brennholz in Brennspiritus. Prvo se pravi pri nas »drva za kurjavo« (da- si drugačnih drv nego za kurjavo ni, razun če pomeni beseda nerodnega človeka, kakr- šni so nekateri slovenskih besed fabrikanti, ki pa tudi ne bi bilo škoda, če bi jih poku- rili), drugo pa gorilni špirit, kakor bi bil ta špirit samo za to, oz. tak, da gori in ne, da se kuri z njim in kakor bi imel samo on to lastnost, drug špirit pa ne. Če se pravi torej drva za kurjavo, se mora reči logično tudi kurilni špirit. Gorilni špirit pa bi se reklo kvečjemu špirit, ki ga rabimo za go- rivo, torej za luč.

Vzemimo nadalje zidarsko kramlo. (Nič posebno bi ne bilo greh, če bi se ta beseda tudi v slovenščini obdržala, dokler nimamo, oz. če ne bi imeli svoje.) Ko sem nekega in- ženjerja vprašal, kako se pravi po slovenski kramla, mi je odgovoril, da spejka. Ta tvor-

orožujejo nelegalne vojaške organizacije, da so te zaprisežene na irredentistično prisego in da so vsled tega sosedne države, zlasti Avstrija, resno ogrožene. Zato se stavijo zvez- nemu kancelarju ta vprašanja:

1. Kaj je storil zvezni kancelar proti ma- djarskemu oboroževanju gradišćanske meje?
2. Ali je zvezni kancelar zlasti opozoril Zvezo narodov na mir ogrožajoče postopanje Madjarske?

NAŠI VLADI

stavimo slično vprašanje.

1. Kaj misli ukreniti vlada z ozirom na ob- oroževanje irredentizma na Madjarskem?
2. Ali je sporočila vse to Zvezi narodov in zahtevala, da se razorožitev Madjarske v ce- loti izvede?

postavke še tako znižali, verujete mi: da so vse še vedno »zaščitne carine«. Ako pa te carine škodujejo kateri naši industriji, po- tem pa ji res ni mogoče pomagati. Tako strašnih žrtve nimajo pravice zahtevati od naših konsumentov! Mimogrede naj pa pri- pomnimo, da tako pametni, kakor naša To- dorović in Savić, so bili Avstrijci tudi. Saj je tudi Avstrija v jeseni sklenila novo carin- sko tarifo. Socialni demokrati, ki so uganjali opozicijo, so končno te tarife odobrili z iz- recno izjavo, da mora imeti vlada v rokah neko orožje proti takim sitnežem, kakršna sta naša Todorović in Savić. Toda »nalimanic« smo edino mi. En vzgled: Po stari avstrijski tarifi je znašala carina le na pakovano sadje po 3.75 zl. K od 100 kg, rinfusa naloženo pa je bilo carine prosto. Nova tarifa je za vse sadje enako po 5 zl. K. Po trgovski pogodbi pa je dosežen za naš uvoz sadja kolosalen uspeh, namreč: za rinfusa sadje le — 2 zl. kroni, za pakovano pa 5 zl. kron. To pomeni, da smo jih dobili po grbi več, nego jih mo- remo prenesti; naša kupčija s sadjem je skoro nemogoča!

Vrnimo se k industrijam! Kjer kaka indu- strija ne uspeva, je vzrok: neznanje, pre- draga produkcija, premalo obratne glavnice. Ali je vredno, da se tepemo za take indu- strije, toliko bolj, ako so itak po večini tuje?

Tuji gospodarji »naših« industrij navadno vsiljujejo k nam svoje uradnike, inženjerje itd. V Avstriji n. pr. ni prostora za kakega našega inženjerja, a koliko jih je pri nas? In to kljub kontroli g. Savića!! Pogledite n. pr. »Alef« (Aktiengesellschaft für Eisen- bahn-Bedarf) v Beogradu ali »Jusag« (Jugo- slawische Siemens Aktien Gesellschaft) v Zagrebu. Koliko tujeve je tu? Ali ako so že imeli naše državljane v službi, bilo bi dooro proizvedeli, zakaj so odšli? Ali ni tu vmes sistem, ki naše podi ekoi vrata, da mo- rejo sprejemati tujeve? Zagrebški listi bi mogli mnogo razkriti, ako bi hoteli! Ali za take »malenkosti« v Zagrebu nimajo časa! Morda pa se mi še povrnemo k tej hvalezni temi.

Na temelju teh prošenj bo Inspekcija dela izstavila prošlem potrebne uradne izkazni- ce, da zanje predpisi § 103. Zakona o zaščiti delavcev ne veljajo in da smejo biti svobodno in brez oviranja zaposleni na ozemlju naše države.

Teh prošenj ne morejo vlagati delodajalci, temveč jih morajo vložiti prizadeti inozem- ski delavci, oziroma uslužbenci sami brez ozira na vrsto in značaj njihovega posla.

Rok za vlaganje prošenj poteče z dne 26. februarja 1926.

Proti inozemcem, ki bi v stavljenem roku neopravičeno ne vložili predpisanih prošenj, bo Inspekcija dela uvedla z zakonom predpi- sano kazensko postopanje. Razen tega se bo smatralo, da veljajo zanje predpisi § 102 Za- kona o zaščiti delavcev in se jim bo v slu- čaju, da nimajo potrebne uradne dovoljenja za zaposlenje, v smislu predpisa § 20 gorinavedenega pravilnika prepovedala na- daljna zaposlitev v naši državi.

Inspekcija dela v Ljubljani, 7. januarja 1926.

ba je sicer pravilna, po pomenu pa popol- noma napačna, kajti klamfa prav ničesar ne spaja, temveč kvečjemu spenja. Potemtakem bi se moralo po funkciji reči sponka. Toda ta izraz je presplošen, zakaj sponka je lahko marsikaj in spenja se na različne načine. Zdaj pa pogledjmo, kako zna narod misliti in delati izraze. Kako spenja klamfa? Na ta način, da se v tista dva dela, ki naj jih spne, zabije. Iz tega glagola je priprosti človek na- pravil besedo: zabijača.

»Steigese« ali »Steiger« je tista železna priprava, ki se priveže na čevlje in ki z njo hodijo po brzojavnih grdéh. Tudi za to pri- pravo so napravili umeten izraz, in sicer plezalko. Mislim, da je bil ta izraz skovan na pošti. Od delavca neke firme za napeljavo elektrike pa sem čul izraz »vsponjačec«. Na vsak način je ta beseda boljša, ker označa naravnost pripravo, torej neživo stvar, do- čim pomeni plezalka v prvi vrsti živo stvar ženskega spola, ki pleza, in šele v drugi vrsti v prenečenem pomenu tudi lahko pripravo, pravo, ki se z njo pleza. Takih personifikacij pa se moramo v strokovnem jeziku izogibati, in se jih je v slovenščini tudi lahko izogniti, ker ima slovenščina nebroj obrazil, dočim je nemščina z njimi jako sirotna, in se mora radi kratkosti izraza poslužiti personifikacije. Toda tudi za to železje je bila tvorba umetne besede nepotrebna, kajti narod imenuje to pripravo: kremplje ali krempljačec, kar po mojem ni da bi se zametavalo, temveč je treba ta izraz z veseljem sprejeti kakor tudi zabijača.

(Dalje.)

Onevne vesti.

NAŠ PRESTOLNIŠKI TISK.

Jasno je, da ima prestolniški tisk neprijetno vlogo in težje delovanje, kot tisk v provinci. Ker po tisku prestolnice se čista duševna sila vse dižave, njena notranja struktura in njeno mišljenje.

Da bi te, svoji dolžnosti dostavil naš beograjski tisk, pač ni mogoče reči in če se oziramo tudi le na največje liste. V vsakem pogledu se vidi, da vodilni beograjski listi niso imeli amercije, povzpen se do stališča, da bi pojmovali naloge vse dižave. V bistvu niso nič drugega kot lokalni beograjski listi, z vsemi napakami in ne vsemi vrtilinami lokalnih listov.

Največji greh beograjskega tiska pa je, da zavzame nekako superiornostno stališče do prečanov. V tem oziru je beograjski tisk celo tako majhen, da smatra za duhovitost, če se norčuje iz hrvatskega narečja in iz prečanskih navad. »Politika« se zlasti baha s to svojo nekulturnostjo.

Prestolniški tisk bi moral in mogel pomeniti neprecenljiv faktor za konsolidacijo države. Njegova kritika slabih zakonskih načrtov bi morala te nevarnosti zrušiti. Toda tudi te ambicije nima beograjski tisk, ki je zato za dižavo negativen.

Tudi to treba enkrat povedati, pa čeprav ni uganja, da bi kaj pomagalo. Ker tudi to slabost ima beograjski tisk, da prečanskih listov ne čita.

— **Prihod naše delegacije v Ameriko.** V sredo je prispela naša delegacija s finančnim ministrom dr. M. Stojadinovićem na čelu v New York. V pristanišču je bil prirejen slavnosten sprejem. Delegacijo so pozdravili razni honorarji, med njimi ameriški zunanji minister, zastopniki jugoslovenskega poslanstva. Razven očiteljnih zastopnikov so se udeležili sprejema tudi številni člani jugoslovenske kolonije v New Yorku.

— **Reforma gledališč.** Ker dosegajo naša gledališča kljub velikim subvencijam nezadostne uspehe, proučujejo kompetentni faktori vprašanje reforme gledališč.

— **Slovenskim inženirjem!** Kakor čitamo v »Jutru« in »Narodu«, je po sklepu strankinje vodstva zahtevala na konferenci dne 10. t. m. v Mariboru ob navzočnosti g. dr. Žerjaviča, da je nujno potrebno, da se pri obvladavi uvedejo gradbeni referenti mesto dosedanje skupne Gradbene direkcije. Vsak slovenski inženir ve, da ima ljubljanska sekcija »Udruženja inž. in arh.« največje zasluge osebno v dveh zadevah: 1. da se je osnovala tehnična fakulteta v Ljubljani; 2. da se je organizirala gradbeno-tehnična služba v državi samostojno in nezavisno od politične službe. — Celokupno inženirstvo mora proti gorci navedeni zahtevi SDS odločno protestirati. Politično jeroštvo SDS tudi za inženirje ni koristno. Ali bodo slov. inženirji zaostali za učitelji?

— **Za društva in ustanove.** Ministrstvo financ, generalna direkcija neposrednih davkov je odredilo, da morajo vsa društva in ustanove, ki so po točki 5. člena 5. zakona o taksah oproščena plačila taks, nabaviti štampiljko z besedilom: »Oproščeno samo od plačila takse iz tar. post. 1. z odlokom gospoda ministra financ z dne ... štev. ...« in da morajo na vsako vlogo priložiti to štampiljko in jo izpolniti z datumom in številko oprostitelnega odloka. Vloge kakršnekoli vrste, ki ne bodo po predpisih taksirovane ali opremljene z navedeno izpolnjeno štampiljko, se ne bodo upoštevale. Vse druge takse, za katere ne velja oprostitve, je treba seveda plačati.

— **Za zgradbo smodnišnic v Južni Srbiji** so odobrili sledeči krediti: Za smodnišnico v Debru 209.000 Din, v Peči 154.000 Din, v Skoplju 146.000 Din, v Strumici 200.900 Din, v Djakovici pa 180.000 Din.

— **Kolonizacija Bosne.** Te dni je prepotoval državni podtajnik Vlada Andrić ves sarajevski srez ter si ogledal vse kraje, ki bi bili primerni za naselitev dobrovoljcev in beguncev. Nato se je vršila v Fočnici konferenca, h kateri niso bili povabljeni samo interesenti, temveč tudi številni kmetje, posebno mohamedanci. Dr. Andrić je poudaril kmete, da je treba, da gredo kolonistom na roko ter jim ne otežkočajo življenja. Kmetje, ki so pripadali raznim političnim strankam, so govornika pazljivo poslušali.

— **Prvi židovski dnevnik v Parizu.** Z večerajšnjim dnem je jel izhajati v Parizu prvi v hebrejščini pisan dnevnik.

— **Inozemci v Franciji.** Dne 1. januarja 1926 se je nahajalo v Franciji 2.845.314 tujcev. Po narodnosti je bilo 64.597 Nemcev, 49.414 Severoamerikancev, 11.394 južnih Amerikancev, 460.352 Belgijcev, 84.116 Angležev, 2874 Bolgarov, 467.156 Spancev, 25.073 Grkov, 14.727 Nizozemcev, 13.577 Madjarov, 807.659 Italijanov, 20.108 Turkov, 310.265 Poljakov, 91.461 Rusov, 11.908 Skandinavcev, 20.555 Jugoslovenov, 146.273 Švicarjev, 39.591 Čehov, raznih drugih 102.165.

— **Sigurnost na angleških železnicah.** Iz Londona poročajo: V preteklem letu je na angleških železnicah smrtno ponesrečilo samo en potnik. Tudi ta bi najbrže ne bil umrl, da ni bolehal na zatolčenju srca. Doslej se je zgodilo v 20. stoletju dvakrat, da se tekome enega leta ni pripetila nobena smrtna nesreča. Železniška avtoriteta Sir Herbert Walker razlaga to dejstvo s skrbnostjo, ki se posvečuje na Angleškem gradbi železnic, opremi, materialu in z discipliniranostjo ter previdnostjo personala. Walker naglašuje, da se more pri tem kosati Anglija glede intenzivnosti prometa in maksimalne brzine vožnje z vsako drugo državo na svetu.

— **Prepoved lenuharjenja v Italiji.** Kot poročajo iz Rima, je napovedal generalni tajnik fašistovske organizacije, da pripravlja Mussolinijeva vlada zakonski načrt za pobijanje brezdelcev. Vsaka oseba, ki ne bo mogla dokazati, da je na kakršenkoli način zaposlena, vsakdo, ki sedi noč in dan v zabavnih lokalih, bo aretiran in kaznovan.

— **Mussolini prepovedal svojim oficirjem prostozidarstvo.** Iz Rima poročajo: Ministrstvo za vojno in morarico zahteva od vseh častnikov in uradnikov morarice izjave, če so bili član kakšne tajne organizacije, posebno kake prostozidarske. Če je on kdo član, mora navesti, kdaj in konko časa je bil član in kdaj je izstopil.

— **Prepoved v državni službi.** Premešena sta vladni tajnik Anton Svetina iz Murske Sobotice k okrajnemu glavarstvu v rtuji, sredi komisar Ivan Forceman pa iz rtuja v Mursko Sobotico.

— **Petindvajsetletnico poroke** sta praznovala predvčerajšnjim zagrebški zupan vekoslav Reizel in njegova soproga Berta.

— **Povodenj v Meniki.** Iz Menike poročajo: V državi Navaretto je nastala katastrofalna poplava. 7000 ljudi je poginilo. Povodenj spremljajo silni vinariji, ki so povzročili veliko škodo.

— **Venke rudniške nesreče.** Iz Wilbourtona (Oklahoma) poročajo: V enem izmed rovov na Leveleovega rudniškega področja se je pripetila velika eksplozija, pri kateri je bilo zasutih okrog 180 rudarjev. Eksplozija je bila tako močna, da je vrgel zravn pritisk resene trame iz približno 300 metrov globokega rova. Vsega zasutih rudarjev najbrže ne bo mogoče rešiti. — V nekem premogovniku pri Takanasiju je nastala vsled eksplozije rudniška plinov eksplozija, pri kateri je bilo 20 delavcev ubitih, več pa težko ranjenih. Neposredno po eksploziji je skušala prodrati v rov resna ekspedicija 16 moč. Nenadoma so nastale nove eksplozije, ki so razargale celotne ekspedicije izkorekce na kose. — Iz Dorimunda poročajo: V nekem rovu premogovnika v Susceue je nastala eksplozija, pri kateri sta bila dva rudarja ubita, pet pa lahko ranjenih. Enega delavca pogresajo. Trije poskodovanci so v življenjski nevarnosti. Eksplozija je nastala, ker se je uvel premogov prah.

— **Velik požar v Skoplju.** Dasi sneži v Skoplju že dva dni nepretrgoma, je izbruhnil v mestu zopet požar. Ob treh zjutraj so jeli pokati puskini streli. Detonacije so poslele čez par minut tako številne, kot da je slo za resno bitko. Na vogalu ulice kralja Petra je izbruhnil požar v trgovini Stevana Ognjenovića. Proti nebu so švigali do 50 m visoki plameni. Požar se je tako hitro razširil, da se ni upal nihče v bližino, dokler niso prili ogugjasci. Sprva se je bilo bati, da pogori ves mestni okraj. Izbruhnila je strasna panika. Končno je bil požar vendarle lokaliziran. Hiša, v kateri je izbruhnil požar, je pogorela do tal, ne da bi bilo mogoče kolikaj rešiti.

— **Podlasice napadle otroka.** Na rešilno postajo v Berlinu so prinesli te dni dveletno dekle, ki je bila na obrazu in rokah nudo obgrizena ter sta ji manjkala tudi dva prsta. Reiskava je ugotovila, da so otroka napadle podlice v zibekni podlasic, ki so jih redili starši za lov na divje kunce. Rodilnice so bile zaprte v kletki. Ronoci so ušle ter napadle otroka, ki je sicer sprva kričal, kmalu pa odnehal, vsled česar niso slutili starši nicesar nenavadnega ter so opazili stvar šele zjutraj. Zadnji podobni slučaj se je pripetil v Berlinu leta 1919. Takrat je napadla podlasica nekega tri mesece starega dečka, ter mu razgrizla nad nosom kost in oko ter mu izpila toliko krvi, da je umrl.

— **Samomor nesrečne deklice.** Te dni se je obesila v neki vasi blizu Dubrovnika 17-letna neerka posestnika Desanka Marinković, najlepša deklica v vasi. Zapustila je pismo, naslovljeno na njene starše. V pismu pravi: »Izvršila sem samomor, ker me življenje več ne veseli. Imela sem se poročiti, toda bila sem varana.« Njen bivši ljubimec se je pred kratkim poročil z drugo.

— **Roparski napad na župnika.** Iz Karlovič Varov poročajo: Župnika v Zetlicu so obiskali roparji. V temni noči je vdrlo v župnišče več maskiranih razbojnikov. Zahtevali so od župnika denar. Župnik jim je dal svojo gotovino 2000 Kš. S tem pa roparji še niso bili zadovoljni. Prestrašeni župnik jim je moral odšteti še 2000 Kš cerkvenega denarja. Nato so dokazali roparji župniku, da niso imeli v rokah pravega orožja, temveč igrače in odšli.

— **Zrtev špiritizma.** Na tragičen način je končala te dni v Gelsenkirchenu 15-letna deklica svoje mlado življenje. Bila je članica špiritističnega cerela. »Duhovi« so ji povedali, da bo tekome določenega časa umrla. Ko je napočil zadnji dan roka, ne da bi bila umrla, se ji je zmešalo. Polila se je s petrolejem ter zažgala. Težko opečeno so jo prenesli v bolnico, kjer je poskodbam podlegla.

— **Smrtna obsodba v Sarajevu.** V Sarajevu je bil te dni obsojen na smrt neki Jovo Purković, p. d. »Koloturac«. Obtožen je bil, da je umoril lanske leto nekega Mijatovića s štirimi streli iz puške. Glavna priča zoper obtoženca je bil brat umorjenega, ki je bil pri umoru navzoč. Purković je navedel 57 prič, ki naj bi bile dokazale njegov alibi, toda tega ni mogla storiti nobena od njih, narkar je bil spoznan krivim ter obsojen na smrt na vešalih. Ko mu je bila sodba prečitana, je izjavil, da je nedolžen, da naj pa sicer napravi sodišče, kar hoče. Njegov zagovornik je vložil ničnostno pritožbo.

— **Zopet »revolucija« v Braziliji.** Iz Sao Paola poročajo: V San Luiz se bojujejo dva bataljona vladnih čet z ustaši. Pobuna je lokalnega značaja.

— **Pobuna na Španskem.** Te dni je prišlo v nekem mestecu v Kastiliji radi ureditve poučnega prometa do spopada med prebivalstvom in žandarmerijo. Pri tem so bile štirje osebe — med njimi en orožnik — ubite, dvajset pa ranjenih. Proglasen je bil preki sod. Trije kolovodje so bili obsojeni na smrt.

— **Ker je razžalil Horthyja,** je bil obsojen madjarski socialdemokratski poslanec Karl Payer na 6 mesecev zapora, 10 milijonov madjarskih kron globe, izgubo mandata in iz-

gubo političnih pravic za dobo treh let. Payer je dejal na nekem banketu: »Na eni strani stojte pošteni in dostojni ljudje, na drugi pa oni, ki amnestirajo morilce ter počaščajo njihov tisk z obiski.« Obtoženec se je zagovarjal, da pri teh besedah ni mislil na Horthyja, temveč na vlado, ki je odgovorna tudi za vsa Horthyjeva dejanja. Ta zagovor pa za enkrat ni držal.

— **Sramotilni oder v Ameriki.** Te dni sta bila izpostavljena v New Yorku dva moza v sami spodnji obleki na nekem mostu v New Yorku ob najhujšem dežju. Stali sta morala tako 25 minut. Na to originalno kazeno ju je obsojil sodnik, ker sta pustila pravilno časa stati na dežju svoja konja, ne da bi ju bila pokrila.

— **Dvainsitideset dni ob vodi in cigaretah.** Stradalec Kornof v Kasselu, ki si je, kot znan, ubil v glavo, da hoče potolči svetovni rekord v stradanju, bo svoje trpljenje te dni prestal, če se mu ne pripeti popreje kaka nesreča. Shušal je doslej za 16 kg. Zivi od same mineralne vode, pri tem pa puši pridno svačice. Na idejo, da se posveti svoji sedanjosti umetnosti je prišel za časa svetovne vojne, ko je bil neprostovoljno, zasut od granate, šest dni brez vsake hrane.

— **Obsodba psihoanalize.** Te dni je bila izrečena v Londonu huda obsodba zoper psihoanalizo. Jurist Raymond Aspinage je obsojil vsled raznih okoliščin — imel je sinito pri oči, spril se je s svojo nevesto itd. — na težki osebnosti depresiji. Na svetilu svojega očeta se je podvzel kurt nekoga znanega psihoanalitika. Uspeh je bil ta, da je izvisil pacijent samomor. Kar dni popreje je izjavil, da ga je psihoanalitično zdravljenje pomirilo v njegovi duševni. Iz tega dejstva so deducirali znanstveniki sledeče: So slučaj, v kateri more imeti psihoanaliza dobre uspehe, vendar pa je razarivanje podzavesti v večini slučajev človeškemu duhu škodljivo. Psihoanaliza kot sredstvo zdravljenja je odklanjati, prav dobro vporabljava pa je vsekakor v čisto eksperimentalne svrhe.

— **Nenavadna lovska zgodba.** Pred par dnevi je slo več lovcev iz Nasic v Donjo Moteno na lov. Med njimi se je nahajal tudi gozdarji čuvaj Dragić, ki je imel posebno doberga psa. Komaj so se lovci posurili, že je prigajal Dragićev pes zajca. Zajec je hotel ulete med dvema lovčema. Lovca sta dvignila pusti, počela sta dva strela in zajec je padel smrtno zadet. Z njim vred pa je padel tudi Dragićev pes. Ko je videl Dragić, da je njegov ljubljenec mrtev, ga je popadla taka jeza, da je pograbil puško ter postrelil kot bi trenil vse pse svojih lovskih tovarišev. Tako je ležalo končno okrog mrtvega zajca pet mrtvih psov. Zadnjo besedo k tej čudni zgodbi bo izreklo sodišče.

— **Borba človeka s tigrom.** Londonski »Daily Mail« poroča iz Bombaya o razburilni borbi človeka s tigrom. Neki domačin, uradnik, se je podal na lov na tigre. Pri tem je imel smoto, da je zver slabo pogodil. Tiger se je vrgel nanj. Lovci v svojem smrtnem strahu ga je zgrabili za goltelec, hoteč ga zadušiti. Med bojem sta padla v bližnji jarek in sicer tako, da je bil lovec zgoraj. Končno je odnenal tiger. Vlekel se je par korakov dalje, nakar je poginil. Lovci ga ni dolgo preživeli. Umrl je vsled zastrupljenja krvi.

— **Pevec.** S številko 11-12., ki smo jo pravkar prejeli je dovršil »Pevec« peto leto svojega obstoja. V uvodnem članku »Ob petletnici« govori A. Dolinar o namenu, ki si ga je zastavil list ob svoji ustanovitvi in podaja kratak pregled, kako je vršil svojo nalogo. Cilj mu je: biti v vseh člankih praktičen in poljuden, premostiti tisti prepad, ki zija med ljudstvom in glasbenim razvojem; muzikalno umetnost logično, po stopnjah zanesti med narodom, jo tolmačiti, buditi zanimanje in ljubezen do nje: skratka je popularizirati. Hode torej biti pravi ljudski list, ki nudi teorijo v svojih člankih in prakso v ličnih pevskih prilogah. List priporočamo in želimo, da bi se kar najbolj razširil po slovenski domovini in izven nje. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Miklošičeva c. 7 in stane letno Din 30.—. Kakor poroča uprava, izide prva številka za 1. 1926 začetkom februarja.

— **Svetosavska beseda** bo letos, kakor pretekla leta, zopet v Unionu dne 27. januarja. Vabila po pošti. Program bo v kratkem objavljen.

Ljubljana.

— **»Psihoanaliza in vzgoja«** je naslov predavanju, ki ga priredi akad. soc.-pedag. krožek 18. t. m., v ponedeljek, na moskem učiteljskem ob 20. uri. Naš odlični pedagog, univ. prof. dr. Karel Ozvald, bo orisal zanimivo razmerje vzgoje do moderne psihološke discipline, čije ustanovitelj je slavni dunajski psihater, dr. S. Freud. Tako bomo dobili vpogled, kako posega vsaj v eno kulturno področje ta nova metoda, o kateri toliko govori ves kulturni svet. Vsi, ki se za to zanimajo, ste vabljeni. Vstopnine ni.

— **Slov. marionetno gledališče »Atena«** v Narodnem domu ponovi v nedeljo 17. t. m. pravilčno Pocijevo igr »Čarobne goslic«. To delo je gotovo najboljša Pocijeva lutkovna igra, ki je bogata pestrih in slikovitih prizorov ter pravilnega obelježja. Zadnjo nedeljo je bila večerna predstava vsled nenadnih teh. neprilik odpovedana. Te so sedaj tako odstranjene, da se bosta obe predstavi gotovo in nemoteno vršili. Pričetek prve predstave je ob 3. uri popoldne, druge pa ob 6. uri zvečer. Predprodaja vstopnic pa je od 10. do 12. ure popoldne v predsobi male dvorane Narodnega doma.

— **Mestno drsališče pod Tivolijem** je z današnjim dnem zopet odprto.

— **Pošta Ljubljana 7 (Spodnja Siska)** želi poštna uprava čimprej zopet otvoriti in išče tem potom primeren lokal, ki naj bi bil ob glavni cesti in kolikor mogoče sredi Sp. Siske. Lokal mora biti suh, svetel, zadostno varovan proti vplomu in mora imeti okoli 50 do 60 kvadrat. metrov prostornine. — Uprava prosi hišne posestnike, da naj predložijo čimprej, najkasneje pa do 31. t. m. svoje ponud-

be na direkijo pošte in telegrafa v Ljubljani.

— **Napad na ulici.** Čevljarskega mojstra Stefana Jakopina je napadel predvčerajšnjim zvečer, vračajočega se iz Siske proti domu, na cesti nenadoma neki neznanec, ga vrgel na tla, nato pa pobegnil. Jakopin si je izpahnil pri tem nogo. Prepeljali so ga v bolnico.

»Veliki pustni korzo«

Slavčeva maskarada

14. februarja 1926, hotel »Union«.

SNEG IN MRAZ.

Iz vseh krajev evropskega kontinenta prihajajo poročila o občutnem, ponekod izredno hudem mrazu.

V Ljubljani ni posebnega mraza, zato pa že par dni s presledki sneži. Snega je zapadlo že kakih 25 cm.

Na Gorenjskem imajo seveda mnogo več snega — ponekod do 50 cm. Pri Ljubljani in Kranjski gori so morale uporabljati lokomotive že snežne pluge, da so očistile progo.

V Beogradu pritiska občuten mraz ter močno sneži.

V Zagrebu je odmetavalo sneg včeraj že od 6. zjutraj 400 delavcev. Odvažali so ga z 200 vozovi. Opoldne so bile glavne ulice v centru mesta v glavnem očiščene.

Železniški promet se vrši doslej v vsej državi redno in brez večjih zamud.

V Nemčiji imajo ponekod do 20 stopinj mraza.

Iz Italije poročajo o za tamkajšnje kraje izredno hudi zimi. Celo v Turinu, Milanu, Firenci, Rimu in Neapolju je zapadel sneg. Vozovi in Apenini so pobeženi. Roseno močno je snežilo predvčerajšnjim v Benetkah. Ob enem je pihal močna burja, ki je vrgla na pas železniški parnik ob skalo. Na pomoč mu je bil poslan drug parnik, ki je rešil potnike iz zvečer težavo. V istu divja že par dni močna burja, ki je dosegla v četrti brzini 110 km na uro. Srednja temperatura je zrasla 6 stopinj pod ničlo. (Na Krašu so imeli 9 stopinj mraza). Burja je povzročila v istu več nesreč. Metala je ljudi po cestah, s snega pa je letela opeka; celo par dimnikov je padlo na cesto.

Izredno hud mraz imajo v Švici, kjer je dosegla temperatura v nekaterih gojskih končinah — 30 stopinj Celzija, prav toliko kot v moskem moskem zimu, kjer je običajno veliko število parnikov v ledu, tako da jim morajo dostavljati arano v aeroplani.

Najhujše prizadeta je seveda Rusija. V Leningradu morajo radi silnega mraza izredno mnogo kuriti. Ker so po nekaterih usnih peči in dimniki zanemarjeni, je izbruhnilo že več požarov. Kljub silnemu mrazu bega po ulicah na stotine lačnih otrok.

MNOŽESTVENO FALZIFICIRANJE JUGOSLOVENSKE KOLKOV.

Zagrebska policijska direkcija je dobila te dni od svojega referenta dr. Bogdanovića in šefa javne varnosti Zike Lazića iz Nemčije več brzojav, ki vsebujejo podrobnosti o razkritju množestvenega potvarjanja jugoslovenskih kolkov v Nemčiji. Vsa organizacija je popolnoma razkrita. Falzifikati so zaplenjeni, krivci pa aretirani.

Zagrebski policiji je bilo že preje znano, da prihajajo iz Nemčije falzifikati naših kolkov po 10, 20 in 250 Din. Zato sta vzela dr. Bogdanović in Zika Lazić, ko sta se pejala v svrno razčiščenja atere tisočdinarskih bankovcev v Nemčijo, tudi akte, nanašajoče se na to zadevo, seboj. Neposredni povod za pozvedovanje v tem pravcu je bilo zamimivo razkritje zagrebske policije ob priliki preiskovanja atere ponarejenih tisočdinarskih novčanic.

Ker je stanoval znani falzifikator tisočdinarskih bankovcev Petar Kar koncem decembra v Zagrebu pri predelavcu v pletilnici invalidskega doma Marku Komadini, je izvršila policija v delavčevem stanovanju hišno preiskavo ter našla večje število falzificiranih 10 in 20 dinarskih kolkov. Komadina se je izgovarjal, da ni vedel, s čim se Car peča, posebno ni vedel, da so kolki potvorjeni, vzeli jih je enostavno v shrambo, ker ga je Car za to prosil. Zato je izvršila policija v njegovem stanovanju po zaslišanju ponovno hišno preiskavo. Pri tej priliki je našla tudi več komadov ponarejenih tisočdinarskih novčanic. Sedaj je bilo jasno, da sta Car in Komadina komplica. Komadina je nameraval očitno falzifikate razpečavati. Vse te ugotovitve je pridržala policija zase, informirala je samo dr. Bogdanovića in Lazića ter jima poverila preiskavo v Nemčiji tudi glede te atere.

Ko sta dr. Bogdanović in Lazić že odpotovala, je izvršila policija tretjo hišno preiskavo in sicer prav temeljito: Preiskala je ves invalidski dom. Uspeh je bil popoln. Policija je našla še večjo množino falzifikatov, obenem pa je dobila v roke sigurne indicie za to, da so falzifikati izdelani v Nemčiji.

Na podlagi teh ugotovitev sta razkrila nato dr. Bogdanović in Lazić tiskarno v Frankfurtu, kjer sta zaplenila velikansko množino falzifikatov in klišee, nakar sta dala aretirati tiskarnarja in več njegovih delavcev.

Ostale podrobnosti te senzacionalne atere so v interesu preiskave še tajne.

Glede atere fabriciranih tisočdinarskih novčanic ni zabeleženih nobenih novih momentov. V zagrebskih policijskih zaporih se di trenutno, kot znano, 11 falzifikatorjev in njihovih pomagačev, v Brinju dva, v Nemčiji pa je aretiranih 9 falzifikatorjev. Samo krošnja je v tihotapca Jurčevića še nimajo.

Za slovensko industrijo.

Danes ob 11. uri se je vršila v veliki dvorani Kazine prva izredna glavna skupščina Zveze industrijev. Zastopani so bili industriji, trgovci, obrtniki in poljedelci. Prisotni so bili zastopniki ljubljanskega vel. župana, mariborske oblasti, vseh gospodarskih korporacij in podjetij. Navzoče so bile tudi nekatere politične osebnosti, med drugimi poslanci Škulj, Šerbec in Sušnik.

Ob 11. uri odprl Zvezin predsednik g. Bonač izredno skupščino, ugotovi njeno sklepčnost ter pozdravi vse zastopnike vlade in oblasti ter reprezentante gospodarskih organizacij, zlasti pa zastopnike bratskih korporacij v Zagrebu.

Uvodoma se spominja tekom leta preminulih industrijev: Dorniča, Gassnerja, Kneza, katerim navzoči zaključijo »Slava!« Došlo so tudi pozdravne brzojavke od min. n. razp. dr. Antona Korošca, mesta Sušaka in trgovske zbornice v Sarajevu. Nato pokaže predsednik besedo glavnemu referentu inž. Šuklju, katerega izvajanja prinašamo v izveščku:

Svetovna vojna je zadala težke udarce vsem evropskemu gospodarstvu. Upali smo, da nam bo svoboda v naši novi državi nudila priliko za nastanek in razvoj v naših krajih. Srbija je imela pravico do reparacijskih dobav, Slovenija pa urejene prometne razmere in lepo napredujočo industrijo.

Razmere v prvih letih po prevratu so bile res slabe, toda vsi smo upali, da se to spremeni. Danes v osmem letu po prevratu se le naše nade niso izpolnile. Industrija, obrt in trgovina se nahajajo v težkih prilikah, gospodarska kriza je tu, porast dinarja je znatno zmanjšal konkurenčno zmožnost naše industrije, ker je draginja ostala skoro ista. Te draginje pa niso krivi naši kmetje, ne naši trgovci in obrtniki, nego kriva je predvsem slaba državna uprava. Namesto, da bi se nizele budžetne postavke, odpravljala brezposelnost in večala produkcija, pa se krpa novi zakon o pobijanju draginje. Predpogoji znižanja draginje so pravna sigurnost, res pametna štednja državnih izdatkov, pravična razdelitev davkov, urejen promet in razumna carinska politika. Vsega tega dotedaj ni.

Govornik je citiral zloglasni člen 137. finančnega zakona za leto 1924-25, ki pooblašča trgovskega ministra, da sme voditi pravo demontažno politiko v vprašanju slovenske industrije vključno obstoječim zakonom.

Državni proračun narašča od leta do leta in letos je dosegel strmo višino 13 milijard dinarjev. Res je, da je ta vsota deloma fiktivna, kruto realna pa so davčne postavke za Slovenijo. In če se v Beogradu govori o štedenju, občutimo to štedenje Slovenci pri naših cestah, mostovih, bolnicah in pri naših strokovnih šolah. Preveč bi bilo ponoviti vse rekriminacije proti davčni politiki v Sloveniji, dejstvo je, da trpi naše gospodarsko življenje pod pravim davčnim terjemom.

Prometne razmere so še vedno nepopolne. Carinska politika se izigrava z raznimi trgovskimi pogodbami, ki ubijajo slovensko industrijo. Na izdelke se znižuje carina, ne pa na polfabrikate in surovine, ki jih rabi domača industrija. Konstatirati pa moramo, da prevladujejo v industrijski politiki in zlasti v carinski politiki vplivi, ki so sovražni prečanski industriji, zlasti industriji v Sloveniji in ki namenoma in zlobno uničujejo to našo industrijo. Glavni inspirator te politike je g. Milivoje Savič, načelnik v ministrstvu trgovine in industrije, ki je v svoji knjigi »Naša industrija i zanati« jasno pokazal tendenco iz nerazumljivih narodno-obrambnih ozirav prestaviti slovensko industrijo kam v Bosno ali drug center države. Opraviči imamo z uplívno organizacijo in g. Savič je le njen eksponent.

V tej knjigi je Savič zastopal celo stališče, da je treba Javornik in Jesenice potisniti na ono stran državne in carinske meje ali pa prenesti njuno industrijo z delavstvom v okoličje Prijedora. Približno tako mnenje ima tudi o ostalih podjetjih in industrijskih panogah.

Zveza industrijev je od začetka mirno in stvarno delovala v korist industrije in slovenskega gospodarstva. Prepričana je, da je sovražnik naše dežele in našega naroda, kdor nam hoče vzeti možnost industrijskega dela. Nikomur ne priznamo, da je njegov narodni čut boljši nego naš in nikomur ne priznavamo, da sme pustošiti našo deželo in še veliko

manje, da bi smel deportirati naše ljudi! V naši lepi narodni državi nas ne bo teptali niti tujci, niti rodní brat!

Nato je govornik kritiziral trgovsko pogodbo z Avstrijo, ki ne uvažuje eksistence domače industrije. Tudi ne velja argument bližine državne meje. Ne Francija, ne Nemčija in ne Rusija se niso bale graditi industrije tik ob meji. Industrija se razvija tam, kjer so dani naravni pogoji. Ako se govori o prenosu industrije, se mora pomisliti, da se dajo prepeljati sicer stroji, ne pa stavbe, dimniki in delavske hiše, ki tvorijo večino investiranega kapitala.

raletna državna politika običajno zavaruje svoje meje s tem, da da narodu ob meji posebne privilegije. Zlasti v Sloveniji bi morale biti razmere ugodne, da bi vzbudile zavist rojakov onstran meje.

Vsi argumenti so tako lažni, da zahtevamo, da vodi država industrijsko politiko v skladu z zdravimi načeli našega gospodarstva.

Nato je inž. Šuklje prebral resolucijo, ki protestira proti šikaniranju slovenske industrije in navaja razloge.

Kot drugi govornik je nastopil dr. Triller, edini Slovenec v glavnem odboru Narodne banke, kjer je 17 Srbov in le 5 prečanov. Govoril je o popolnem nerazumevanju Narodno banke za slovensko industrijo in obrtništvo, ki jima ne dovoli skoro nikakih kreditov, kar je neznašljiv unikum v celi Evropi. Dr. Triller je pogosto nalezl na prav sovražne izjave s strani slovenskemu gospodarstvu sovražnih krogov.

Nato nastopi predsednik Zveze trgovskih gremijev Ivan Jelačin, ki se uvodoma zahvali Zvezi industrijev, ki je priredila to zborovanje ter na ta način strnila vse gospodarske činitele v eno fronto. Nato pa izrazi solidarnost trgovskega stanu z industrijo.

Slovenska industrija se je sicer šele danes, v osmem letu državnega obstoja povzpela do borbenosti. Trgovske korporacije pa so že leta 1919-20 opazile, da se pripravljajo nekaj sovražnega. Vedno močnejši je utis, da so tendence g. Saviča izredno nevarne. Ali slovenski gospodarski krogi so enotni in ni naravnega nasprotja med slovenskimi industriji in trgovci in ga biti ne more. Interesi industrije so interesi vsega naroda in ni vseeno, če industrija eksistira ali ne. Tudi trgovstvo je zainteresirano na obstoj industrije, saj predstavlja delavstvo močno kupno moč. Vsi koraki v interesu industrije pa morajo biti skupni, škodljiva je vsaka posamezna intervencija. Slovenci tvorimo bistven del države, ne samo v naslovu, nego moramo biti tudi temu primerno uvaževani.

Govornik je priporočal večjo borbenost in predlagal enotno fronto vseh gospodarskih faktorjev, kamor je treba pritegniti tudi vse politične stranke. Naš patriotizem nas upravičuje, da smemo poljubno razpolagati s seboj in svojim premoženjem. Pošteno plačujemo davke in smo storili več kot kdo drugi, ne zahtevamo nikake protekcije, nikakih subvencij, zahtevamo samo, da se preneha s sistemom šikaniranja.

Odgovorni smo naraščanju in ne smemo vreči puške v koruza, nego se vedno in ob vsaki priliki boriti za eksistenco. V imenu trgovskih korporacij se govornik priključuje resoluciji g. inž. Šuklje in predlaga še posebno resolucijo proti novemu zakonu o pobijanju draginje.

Zastopnika zagrebških industrijev in trgovcev Armin Schreiner in Marko Bauer izrazita simpatije in želita zborovanju največje uspehe. Ti izjavi so sprejeli zborovalci z največjim navdušenjem.

Dalje govorijo še g. Ogrin v imenu Trgovske zbornice, nar. posl. Anton Sušnik, ki objavi vso pomoč Jugoslovanskega kluba, g. Franchetti v imenu slovenskega obrtništva, inž. Lah v imenu poljedelcev in Kmetijske družbe, g. Rebek v imenu Celjskega obrtnega društva. Govornik omenja, da se obrtno šolstvo čimdalje bolj zanemarlja. Dr. Windischer govori v imenu Centrale industrijskih korporacij, ki se toplo zavzema tudi za interese slovenske industrije in ki pazi, da politika g. Saviča ne gre preveč v klasje. Predsednik Bonač da nato resolucije na glasovanje (med njimi tudi načrt resolucije o Narodni banki, ki jo bo izdelal dr. Triller). Vse resolucije so bile soglasno sprejete. Bur-

nih ovacij je bil deležen inž. Šuklje, zagrebški zastopnik in vsi govorniki.

Ob 13. uri je predsednik Bonač zaključil lepo uspešno skupščino in se zahvalil vsem navzočim. Prepričani smo, da mora ta skupščina napraviti najboljši utis v vseh odločujočih krogih. Slovenija je enotna, ona si ne bo nikdar pustila vzeti svoje industrije!

Ljubljanska borza, dne 15. januarja 1926.

Vrednote. Invest. pos. 1921 den. 77, bl. 79.50; tobačne srečke den. 329, bl. 329, zaklj. 329; zast. listi Kr. dež. banke den. 20, bl. 22; kom. zad. Kr. dež. banke, den. 20, bl. 22; Celjska pos. den. 200, bl. 204; Ljublj. kred. banka den. 210; Merk. banka, Kočevje, den. 100, bl. 104; Prva hrv. šted., Zagreb, den. 960; Slav. banka, Zagreb, den. 50; Kred. zavod, Ljubljana, den. 175, bl. 185; Strojne tov. in liv., den. 125; Združ. pap. Vevče, Ljubljana, den. 110; Slavna družba den. 100, bl. 110; Šešir den. 115.

Blago. Les: Trami, monte, od 3/3—6/8, ogledani, fco nakl. post., 2 vag., den. 235, bl. 235, zaklj. 235; hmelovke, smrekove, od 7 m dolž napr., brez nadaljnje rasti, fco nakl. post., den. 5.15; remeljni 70/70, 80/80 do 35/70, fco meja, den. 533; hrastovi hlodi, I., II., od 30 cm napr., od 3 m napr., fco nakl. post., den. 450; bukovi hlodi I., od 30 cm napr., od 3 m napr., fco nakl. post., bl. 230. — Žito in poljski pridelki: Pšenica bačka, fco nakl. post., bl. 305; koruza, um. suš., fco vag. bos. post., bl. 150; koruza, um. suš., fco vag. slav. post., bl. 160; koruza nova, času prim. suha, fco vag. sremenska post., bl. 123; koruza nova, času prim. suha, fco vag. Postojna tranz. za II., III., den. 158; koruza nova, času prim. suha, kv. gar., fco Post. tranz., 3 vag., den. 160, bl. 160, zaklj. 160; koruza činkvanti, času prim. suha, par. Lj., bl. 236; oves bački reš., fco vag. nakl. post., 2 vag., den. 190, bl. 190, zaklj. 190; ječmen 66/67, par. Ljubljana, bl. 235; ječmen 62 kg, malo zaduhel, fco vag. bačka post., bl. 225; ajda dom., fco vag. slov. post., bl. 260; ajda poljska, jugoocarinjena, fco vag. jugomeja, bl. 262.50; proso dom., rmeno, fco vag. slov. post., bl. 215; proso rmeno, po vzorcu, par. Ljublj., den. 200, bl. 225; rž, 73 kg, gl. vzorca, fco vag. bačka post., bl. 212; rž merkantilna, fco vag. medjim. post., bl. 200; otrobi drobní, fco vag. Ljublj., bl. 145.

Borze.

Zagreb, dne 15. januarja. Devize: Newyork ček 56.267—56.867, London izplačilo 274.3—276.3, ček 274.1—276.1, Pariz 212 do 216, Praga 166.83—168.83, ček 166.75—168.75, Curih 1090.25—1098.25, ček 0—1093.75, Milan izplačilo 227.32—229.72, ček 227.3—229.7, Berlin 1343—1353, Dunaj 792.3—802.3, Budimpešta 0.0798—0.0903.

Curih, dne 15. januarja. Beograd 9.145, Newyork 517.625, London 25.155, Praga 15.34, Pariz 19.3125, Milan 20.89, Bukarešta 2.305,

Dunaj 72.875, Berlin 123.25, Budimpešta 0.007240.

Planinski ples

1. februarja 1926
v Narodnem domu.

Prosveta.

Nedelja v Narodnem gledališču. V nedeljo, 17. popoldne ob 15. uri se poje v operi Verdijeva opera Aida. V prvovrstni zasedbi. Posamezne vloge so sledeče zasedene: Aido poje gna. M. Zaludova, odlična dramatična pevka, Amneris je ga. Thierry-Kavénikova, ki šteje to partijo k svojim najboljšim vlogam. Svečenica je ga. Ribičeva, velikega svetnika Ramfisa poje Betteto, Amonasra g. Holodkov, Radamesa g. Orlov, egiptovskega kralja j. Zupan in sla g. Mohorič. Pri predstavi sodeluje balet in tudi orkester Dravske divizije. Cene za to predstavo so znižane in opozarjamo na to prvovrstno zasedeno opero posebno še občinstvo z dežele. Začetek točno ob 15. uri, konec po 18. Drama vprizori ta dan dve predstavi in sicer popoldne ob 15. uri Golarjevo narodno igro Vdova Rošinka kot ljudska predstava po znižanih cenah, ob 20. uri pa Pirandellovo tragedijo Henrik IV.

Slovensko Marijonetno gledališče »ATENA« v Narodnem domu.

Nedelja 17. t. m.: »Čarobne gosli« (Pocci). Pričetek ob 3. uri popoldne in ob 6. uri zvečer.

IZ STRANKARSKEGA ŽIVLJENJA. IZJAVA.

V št. 5. ljubljanskega »Jutra« z dne 7. januarja 1926 je bil pod rubriko »Iz Maribora« z napisom »Mariborski denuncijanti« objavljen članek, ki trdi, da je Medstrankarski odbor v Mariboru denunciral prof. dr. Maksa Kovačiča in ga spravil v disciplinarno preiskavo.

Z ozirom na to tendenciozno izmišljeno notico mora Medstrankarski odbor v Mariboru ugotoviti, da se o prof. dr. Maksu Kovačiču v Mariboru na sejah Medstrankarskega odbora sploh nikdar ni razpravljalo, da je ta zadeva Medstrankarskemu odboru popolnoma neznana in da zaradi tega o kaki denunciaciji omenjenega profesorja ne more biti prav nikakega govora.

Senzacija! Popolnoma novo! Senzacija!

Krasna drama iz vojaškega življenja po znanem gledališkem komadu

„MIROZOV“

V glavnih vlogah prvovrstni nemški igralci. Med njimi tudi Bernhardi Götzke (nepozabni Volker iz Nibelungov).

Ljubezne mlade devotke v konfliktu z vojaškimi predpisi. — Mlad poročnik na razpotju — med disciplino — in ljubeznijo.

Izvrstne in osobito napete scene kot: Agresivni napad narednika na svojega poročnika ter Scene pred vojaškim sodiščem o krasno in naravno prikazane.

Velefilm »Mirozov« je edini svoje vrste, v katerem je vojaško življenje v živih in naravnih barvah prikazano.

Krasna vsebina, izvrstna igra, imenitna režija ter velikanski uspeh, ki ga je ta film imel v zagrebškem kinu Music-Hall so najboljši dokaz njegove visoke kvalitete.

Predstave se vrše ob delavnikih: ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri; ob nedeljah: ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.

Prvovrstni umetniški orkester svira pri vseh predstavah.

Prednaznani: Največji pomorski film vseh časov: »Morski vrag«.

ELIT-KINO MATICA, vodilni kino v Ljubljani

Telefon 124.

V oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kratt.

Ze se mu je zdelo vse le zanimiv dogodek, čigar posameznosti mora natanko opazovati, da jih bo znal potem obširno povedati. Sicer se je pa zanesel, da mu priskočijo tovariši čim najhitreje na pomoč.

Divja žena skače z velikanskimi skoki dalje po tleh. Od časa do časa nekako zakruli, kar najbrže izraža njeno veselje.

»Kako pa naj bi tudi ne bila vesela, ko je ukradla tako lepega moža, kot sem jaz,« si misli Adam.

Vedno dalje gre skozi gozd. Ze dalje časa skače ženska od kamna do kamna, ki jih je tu več, to pa zato, da izbriše sled. Potem brede po kamnatem potoku navzgor in nenadoma se pokaže med skalami lep prostorček, porastel z mahom. Vsak potnik bi si ga izbral, da si na njem odpočije in vsaka rodbina ali družba za piknik. Tudi žena ne gre mimo, videti je, da je bil prostor njen cilj.

Najpreje pogleda ostro naokrog, nato zadovoljno zakruli, potem pa sede na mehki mah, da si natančneje ogleda svoj plen.

Divja, herkulistično zrastle žena meri najmanj dva in en četr metra, suhi mošček pa komaj en meter

(180)

in šestdeset centimetrov — brez cilindra. Predstavimo si to razmerje. Kakor Gulliverjevo razmerje pred velikonom to sicer ni, pač pa je tako, kakor če se igra otrok s punčko, in sicer z ne zelo veliko.

In nič drugače ne ravna žena z majhnim možem. Ogleduje ga od vseh strani, suče ga v svojih velikanskih rokah, drži ga tudi z eno iztegnjeno roko — kakor pač to dela otrok z novo punčko, ki jo z veseljem presenečenjem ogleduje od vseh strani.

Adam se kmalu znajde v svoj položaj.

»Na, kako sem ti pa kaj všeč?« se smehlja. »Govorijo se ti zdi čudno, da znam tudi govoriti? Au, takole v trebuh me pa ni treba pritiskati, vpijem že kar sam... ne ne ne ne...«

Zdaj ga je namreč obrnila, to se pravi, z glavo navzdol. K sreči ga ne drži dolgo tako.

Adam preloži dežnik z ene roke v drugo. To ji je zopet tako všeč, da veselo krikne. Imeti hoče dežnik, Adam ji ga prepusti, saj bi ji ga bil pač težko odrekel. Ogromno dekle se zopet veselo začudi. Morda je mislila, da je dežnik del telesa in da je neznano bitje njej le podobno, sicer pa ni pravi »človek«.

Jetnika stisne med kolena in se zabava s tem, da odpira in zapira dežnik.

Adam pa ima sedaj dovolj časa, da ogleduje njo samo. Ne vidi mnogo novega, česar že ni videl prej. Prijetna mu pa tako intimna bližina ni.

»Ne, ne, ne bom je poročil. Lepa je sicer, ampak premalo olikana.«

Slednjič se naveliča dežnika. Zdaj zopet prime jetnika in preiskuje njegovo obleko. Nikakor pa mu je ne misli sleči, in Adam sklepa, da gotovo meni, da so sukinja in vse drugo deli njegovega telesa, tako rekoč gibljava zgornja koža, ker sicer bi ga slekla. Niti cilindra mu ne odvzame, le tiplje ga z okornimi prsti in njeno kruljenje izraža veliko začudenje. Adam pa ji ne pokaže, da bi pokrivalo lahko snel.

Slednjič je vendar potolažena njena radovednost glede čudnih kož. Zdaj vzame zopet punčko v roke, prijazno jo ogleduje, tokrat le od spredaj in potem jo potegne bliže, še bliže, in...

»Neneneneneee!« zavili Adam kakor mehkužna deklica.

Toda ne pomaga mu nič, svoje debele ustnice pritiska na njegove, zopet in zopet.

»Le nikar mi ne odgrizni glave, le nikar...«

Adam odreveni; zakaj zdaj odpre res velikanska usta — pri damah moramo reči vedno usta, tudi če ima dama mesto obleke le lase — velika so dovolj, da bi izginila Adamova glava v njih in...

Toda ne, iztegne le jezik — in kakšen jezik! — ter začne lizati obraz svoje punčke in liže vedno dalje.

»Ne, to še gre!« zastoka Adam olajšano. »Mislim sem že, da mi odgrizne glavo. Če bi le ne imela takega drgala mesto jezika v gobcu!«

Prva žebliarska in železobitna zadruga v Kropi in Kamni gorici.

Pisma: Žebliarska zadruga, Kropa (Slovenija).

Brzjavke: Zadruga Kropa.

Telefon interurban: Podnart 2.

Žebli za normalne in ozkotirne
železnice.
Žebli za ladje, črni ali po-
cinkani.
Žebli za zgradbe, les itd.

Žebli za čevlje.
Spojke za odre in prage.
Spojke za ladje in splave.
Železne brane.
Zobje za brane.

Ključke za podobne, zid, cevi,
žlebove itd.
Vijaki z maticami.
Podložne pločice.
Maticice.

Zakovice za tenderje, kotle,
mostove, sode, pločevino,
kolesa itd.
Vijačni čepi.
Verige.

Izdeluje lahke transmisije, popravlja strokovnjaško gospodarske stroje in opreme za vodne žage in mline.

Vsi v našo stroko spadajoči železni izdelki po vzorcih in risbah najcenejeje.

Ilustrovani ceniki na razpolago.

Prodaja se samo na debelo trgovcem.

VINOCET.

tovarna vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana, nudi
najfinejši in najokusnejši namizni kis iz
vinskega kisa.

Zahlevajte ponudbo!

Tehnično in higiensko najmoderneje
urejena kisarna v Jugoslaviji.

Prostora: Ljubljana, Slovenska cesta št. 1a, II. nadstropje.

Svojim znancem napravite veselje
s primernim darilom in to je le mogoče, če iste kupi pri
tvrdki

JOSIP PETELINC - Ljubljana

ki ima veliko zalogo žepnih robcev, rokavic, nogavic, plete-
nine, srajce za gospode, toaletne potrebščine, samoveznice,
angleške šifone, fine klote, vezeno, čipke, torbice, nahr-
bnike, police in še veliko, veliko drugih lepih in potrebnih
stvari po znatno nižani ceni. — Na veliko in malo!

Vrtnarske zadeve

posreduje

Goikova „Vrtnarska šola“ v Kranju

MALI OGLASI

Cena oglasa do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljna beseda
4. 50 par.

Absolventinja

trgovske šole išče mesta kot prak-
tikantinja. — Ponudbe na upravo
lista pod: »Praktikantinja«.

Gospodična Joža!

Nasvet, ki ste ga dali meni, je bolje,
da uporabite sami, kajti Ljubljana je
pač večja kot mala vas. — »Sonja«.

Mesečno sobo

išče mlad gospod Dalmatincev, za
takoj. Eventualno tudi s hrano in
drugo oskrbo. Ponudbe na upravo
»Narodnega Dnevnika« pod značko
»Soliden«.

Med, trčani

najfinjši v posodah po 50 kg raz-
pošiljam proti povzetju 725 Din, pri
nakazilu denarja vnaprej za 700 Din
franko kolodvor Borovo. Franje
Kollar, velečehelar, Borovo-Vukovar.

Instrukcije

sprejme osmošolec. Ponudbe na
upravo lista pod: »Osmošolec«.

Kontoristinja

smočna vseh pisarniških del išče
shujše. Gre tudi za deželo ter nekaj
mesecev brezplačno. Ponudbe proti
na upravo lista pod: »Natančan«.

Kupi se

dobre ohranjen otroški voziček. Po-
nudbe na upravo pod »Voziček«.

KOSK - ČEBIN

Walfava ulica 1 II. - Telefon 56.

'Ljubljana'

Določite drugi dan. — »Hiacinta«.
Na določen sestanek nemogoče priti.

Dijak

sprejme instrukcije. — Ponudbe na
upravo lista pod: »Instrukcije«.

Ne kupite prej nobenega šivalnega stroja,
dokler ne ogledate in preizkusite
JOSIP PETELINC-a
strojev znamke

Gritzner, Adler, Phöniks

več različnih šivalskih plečnih strojev „DUBIED“,
nacionalne delo, čopički, igle za vse sisteme, pneu-
matiko, dele za kolesa, olje i. t. d.

Večletna garancija! Delavnica na razpolago!
Na malo! Na veliko!

- - Oglašajte v „Narodnem Dnevniku“! - -

TISKARNA „MERKUR“

TRG. DR. D. D.

Tiska knjige, pravila, cenike, račune, letake, časopise, lepake, brošure, posetnice in razglednice.
Izvršuje vsakovrstne trgovske kakor tudi vse druge
uradne tiskovine. Lastna knjigovoznica.

LJUBLJANA - SIMON GREGORČIČEVA UL. 13. - TELEFON 552